

10 ביולי 2014

לכבוד	לכבוד	לכבוד
מר יהודה וינשטיין,	מר דני עפרוני,	מר משה יעלון,
היועץ המשפטי לממשלה	פרקליט צבאי ראשי	שר הביטחון
בפקס מס' 02-6467001	בפקס מס' 03-5694526	בפקס מס' 03-6976711

שלום רב,

הנדון: חשד להפרות חמורות של דיני המלחמה במבצע "צוק איתן"

הרינו לפנות אליכם, בדרישה לפעול באופן מיידי להפסקת הפגיעה וההרג בקרב האוכלוסייה האזרחית בעזה וכן לפתוח בחקירה בגין חשד רציני העולה באשר להפרת המשפט הבינלאומי ההומניטארי, הכל כפי שיפורט ויבואר להלן:

1. על פי הדיווחים הן ממקורות תקשורתיים שונים והן מעדויות מקרב תושבי עזה עולה כי נכון לצהרי היום, 10.7.14, נהרגו בתקיפות צה"ל יותר מ- 81 בני אדם, מתוכם כ-22 ילדים ו-15 נשים וכן נפצעו יותר מ- 530 בני אדם בדרגות שונות. בנוסף לכך, יותר מ- 300 בתי מגורים הופצצו על ידי כוחות צה"ל, מתוכם יותר מ- 50 בתים שנהרסו כליל.

2. הדיווחים הנ"ל מעלים חשד רציני להפרות של המשפט הבינלאומי הכוללים פגיעה באוכלוסייה האזרחית לרבות בתי מגורים, מבני ציבור, בתי חולים, בתי תפילה ותשתיות אזרחיות נוספות.

3. להלן דוגמאות אחדות לפגיעה באוכלוסייה האזרחית:

א. הפצצת בית משפחת קוארע בעיר חאן יונס, בה נהרגו שמונה אזרחים, ביניהם 6 ילדים, ונפצעו 25 נוספים. יש לציין כי גם על-פי התחקיר הראשוני שערך צה"ל לבחינת המקרה הוגדרו כל הנפגעים כלא מעורבים בלחימה.¹

¹ גיל כהן "תחקיר הרג האזרחים בבית משפחת קוארע: לא ניתן היה להסיט את הטיל" הארץ (10.07.2014)
<http://www.haaretz.co.il/news/politics/premium-1.2372350>

ב. הפצצת בית משפחת חמד בבית חנון, בה נהרגו 6 מבני המשפחה, ביניהם שלוש נשים, בנוסף ל-5 פצועים, ביניהם 4 ילדים.

ג. הפצצת בית משפחת אלחאגי בח'אן יונס, בה נהרגו 8 מבני המשפחה, מתוכם 4 נשים.

ד. הפגזות בסמוך מאד לבית החולים האירופי בעזה שגרמו לנפגעי חרדה בקרב המאושפזים. ההפגזות פגעו בתפקוד התקין של בית החולים והגבילו את עבודת הצוות הרפואי.

ה. תקיפת רכב של עיתונאים בעיר עזה, בה נהרג העיתונאי חמדי שהאב שעבד בשירות סוכנות התקשורת המקומית "מדיה 24". באותה מתקפה נפגעו עוד שמונה עיתונאים שהיו בדרכם לסקר את המתרחש ברצועה.

ו. הפצצת שלושה מסגדים בח'אן יונס: מסגד אלהודא, מסגד אלסלאם ומסגד עומר בן עבד אלעזיז.

4. הפגיעות הנ"ל מנוגדות לעקרון ההבחנה של דיני המלחמה שלפיו נגזרו כמה כללים שמהווים נכסי צאן ברזל. הכלל הראשון הוא, כי אין לכוון התקפות כלפי אזרחים או מטרות אזרחיות.² כלל שני קובע, כי כל עוד האזרחים אינם לוחמים הרי שהם מוגנים מפני כל התקפה.³ מכללים אלו נובע, הכלל השלישי לפיו התקפות שאינן מבחינות בין מטרות צבאיות לאזרחיות הינן אסורות.⁴

5. הדוגמאות שפורטו לעיל, מעידות כי עקרונות אלה לא נשמרו וכי בפעילות הנ"ל הותקפו יעדים אזרחיים ונפלו הרוגים בקרב האוכלוסייה האזרחית. הפגיעות במטרות אזרחיות לא מקיימות את תנאי הסיפא שבסעיף 51(3) לפרוטוקול הראשון הנספח לאמנות ג'נבה האוסר על פגיעה באזרחים שלא מעורבים בלחימה. עוד על האיסור בפגיעה באוכלוסייה אזרחית ראו: בג"צ 769/02 הועד הציבורי נגד העינויים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד סב(1) 507, פס' 40 (פורסם במאגרים, 14.12.2006) (להלן: "בג"צ הועד נגד עינויים"). יצוין כי גם לפי גישתו של בית המשפט העליון המרחיבה את גדר תחולתו של החריג השולל את ההגנה מאזרחים, לא כל חבר בארגון החמאס הוא יעד לגיטימי לתקיפה (שם).

6. למותר לציין כי עצם הימצאותו של לוחם בין אוכלוסייה אזרחית אינה שוללת את אופייה האזרחי של האוכלוסייה ולא את ההגנה לה היא זכאית. (ראו: את קביעת ה-ICTY: *Prosecutor v.*

² Jean-Marie Henckaerts; Louise Doswald-Beck, Customary International Humanitarian Law, Vol 1: Rules. כלל 1, עמ' 3 וכלל 7, עמ' 25, ראו סעיף 8.4 ו-2)52 לפרוטוקול הנוסף הראשון לאמנות ג'נבה.

³ כלל 6, עמ' 19.

⁴ כללים 11 ו-12, סעיף 51(4) לפרוטוקול הראשון.

Prosecutor ; Naletilic and Martinovic, (ICTY), Trial Chamber, March 31 2003, para. 235
(v. Stanilav Galic (Appeal Judgement). IT-98-29-A. (ICTY). 30 November 2006

7. בנוסף, הפגיעות הנ"ל באוכלוסיה האזרחית גם מעידות על פגיעה בעקרון המידתיות האוסר על פעולה צבאית העלולה לגרום לאובדן נלווה של חיי אדם אשר יהיו מופרזים ביחס ליתרון הצבאי הקונקרטי והישיר הצפוי.⁵ החובה לפעול לפי עקרון המידתיות נובעת גם מעקרונות היסוד של המשפט הציבורי הישראלי (ראו: בג"צ 2056/04 **מועצת הכפר בית סוריק נ' ממשלת ישראל**, פ"ד נח(5) 807 (2004); בג"צ 7957/04 **מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל** (פורסם במאגרים, 15.09.2005).

8. **הפרתם של כללים אלו מעלה חשד רציני להפרה בוטה של דיני הלחימה שעלולה להגיע לכדי פשעי מלחמה.**

9. בנסיבות אלו, חובה לחקור את האירועים שלעיל ואת נסיבות הריגתם של האזרחים חובה זו נגזרת מהוראות המשפט הבינלאומי המנהגי, מהוראות משפט זכויות האדם הבינלאומי ומהוראות המשפט הישראלי. סעיף 1 המשותף לאמנות ג'נבה, מטיל חובה על המדינות שהן צד לאמנות "לכבד" את הוראות האמנות בכל מצב. סעיף 146 לאמנת ג'נבה הרביעית מחייב את המדינות שהן צד לאמנות לחקור מקרים שביחס אליהם מתעורר החשד כי הם הפרו את כללי המשפט הבינלאומי ההומניטארי. כלל 158 לכללי המשפט הבינלאומי ההומניטארי קובע כי:

States must investigate war crimes allegedly committed by their nationals or armed forces, or on their territory, and, if appropriate, prosecute the suspects. They must also investigate other war crimes over which they have jurisdiction and, if appropriate, prosecute the suspects.

Customary International Humanitarian Law, Vol 1:
Rules, P. 607.

10. כאמור, גם משפט זכויות האדם הבינלאומי מחייב חקירתם של מקרי הרג אזרחים. סעיפים 2 ו-6 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות קובעים חובה פוזיטיבית להגנה על הזכות לחיים.

11. למותר לציין כי אין בקיומו של תחקיר פנימי ולא עצמאי לענות על דרישות המשפט הבינלאומי לחקירה עצמאית ובלתי תלויה. התחקיר הפנימי נועד ללימוד לקחים, הוא נגוע בניגוד עניינים בהיותו נערך על ידי המעורבים באירוע הנחקר עצמם ואין הוא כלי מתאים לבירור אחריותם האישית של החשודים בביצוע העבירות ולא כדי להבטיח את הבאתם של האחראים לדין. דרישה זו קיבלה חיזוק אף במסקנות הוועדה הציבורית לבדיקת האירוע

⁵ כלל 14, עמ' 46 סעיף 51(5)(ב) לפרוטוקול הראשון.

הימי מיום 31 במאי 2010 (דו"ח ועדת טירקל, חלק שני) בנוגע לאפקטיביות מנגנוני החקירה
בצה"ל.

12. על יסוד האמור לעיל, אתם מתבקשים להנחות את כוחות הביטחון להימנע מפגיעה
באוכלוסייה האזרחית ומתקיפה של מטרות אזרחיות וכן להורות על פתיחת חקירה בגין
החשדות הנ"ל.

בכבוד רב,

מאיסאנה מוראני, עו"ד

נדים שחאדה, עו"ד